

Kirjakauppa

Thamesin
varrella

FRIDA
SKYBÄCK

WSOY

*Frida
Skybäck*
≈
*Kirjakauppa
Thamesin
varrella*

SUOMENTANUT ANNAMARI TYPPÖ

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Ruotsinkielinen alkuteos
Bokhandeln på Riverside Drive

© Frida Skybäck 2018

Published by agreement with Enberg Agency

Suomenkielinen laitos © Annamari Typpö ja WSOY 2021

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

ISBN 978-951-0-45214-1

PAINETTU EU:SSA

1

Keskiviikko 24. elokuuta

MUUTAMAN AUTUAAN sekunnin ajan Martinique ehti ajatella, miten iloiseksi Sara tulisi *Mrs. Dallowayn* uusintapainoksen kauniista kannesta, mutta sitten julma todellisuus sai hänestä otteen. Hän siveli hellästi sormenpäällään pehmeää selkämystä ja painoi kirjan rintaansa vasten.

Oli pian kuukausi siitä, kun Sara oli nukkunut pois, mutta Martinique huomasi ajattelevansa ystäväänsä vieläkin niin kuin mikään ei olisi muuttunut. Joka kerta kun hän kulki leipomon ohi ja näki sen ikkunassa suuret karpalokonssit, joita Sara oli rakastanut, hän halusi ostaa niitä ystävälleen. Vasta hetken päästä hermosolukytkökset aktivoituivat, ja Martinique muisti, mitä oli tapahtunut.

Surullisena hän vajosi suuren tammipuisen myyntitiskin takana olevalle tuolille. Hänen puolisonsa Paul oli yrittänyt lohduttaa sanomalla, että se, mitä hän koki, oli täysin luonnollista. Otti aikansa, kun aivot työstivät läheisen ihmisen poismenoa, mutta miehen hyvää tarkoittavista sanoista huolimatta Martinique tunsi itsensä lohduttomaksi, kun niin tapahtui.

Martinique nappasi pöydälle unohtuneen lehden ja löyhytteli sillä kasvojaan. Hiostava myöhäiskesän sää sai hänet tuntemaan itsensä raikkaaksi kuin kuiviin puristettu tiskirätti. Angela-tytär oli valvottanut häntä puolen yötä kovaäänisellä musiikilla, ja kaiken kukkuraksi hänen oli pitänyt nousta ylös epätavallisen aikaisin ja viedä kolme sisarenpokaansa kouluun, sillä Marcialla oli ollut tennistunti, jota hän ei ollut missään nimessä voinut jättää väliin.

Martinique painoi käden otsalleen ja hieroi ohimoaan. Kenelle edes tuli mieleen varata tennistunti aamukahdeksaksi?

Hän sipaisi hiussuortuvan korvansa taakse ja huokaisi. Paulin mielestä hän oli aivan liian kiltti Marcialle. Mies pelkäsi, että hän raataisi itsensä hengiltä, mutta Martinique ei voinut kieltäytyä sisarensa auttamisesta. Marcian ja Richardin avioero oli ollut traumaattinen, ja sisko tarvitsi tennistuntinsa ja hyväntekeväisyystapahtumansa, ettei täysin menettäisi asemaansa. Ja koska Marcian ex-puoliso oli pettänyt häntä perheen lastenhoitajan kanssa, Marcia ei enää uskaltanut palkata ketään avuksi. Martinique oli ainoa, johon hän luotti.

Martinique vilkaisu suurta norjalaista metsäkissaa, joka makasi lempipaikallaan Abigail-hyllyn vieressä, hyllyssä olivat tietokirjat A:sta K:hon, ja lipoi pehmeää hopeanharmaata turkkiaan. Oikeastaan hän olisi halunnut mennä kotiin, avata viinipullon ja nukahtaa television ääreen, mutta hän oli luvannut hakea Spencerin krikettiharjoituksesta, jotta Marcian ei tarvitsisi ottaa Sterlingiä ja Edisonia mukaan urheilukentälle. Paul oli tavalliseen tapaan ihmetelty, miksei Marcia vain lähettänyt paikalle limusii-nia. Kun otti huomioon Marcian erossa saamat miljoonat, se olisi varmasti ollut vaivattomampi ratkaisu kuin pyytää sisarta ajamaan puolen Lontoon poikki ruuhka-aikaan, mutta Martinique ei olisi ikinä voinut ehdottaa mitään sellaista. Hänen oli aina ollut vaikea sanoa Marcialle ei, ja nyt kun hänen vielä kävi siskoa sääliksi, se oli periaatteessa mahdotonta. Kotirauhan vuoksi hän yritti kuitenkin salata Paulilta, miten paljon oikeasti sisartaan auttoi.

»Mutta ensin minun on onnistuttava saamaan tämä pieni kissanretale autoon», Martinique sanoi lempeästi.

Kun Tennyson huomasi Martiniquen katseen, se alkoi venytellä ja kehrätä. Tennyson oli asunut Riverside Drivella

siitä asti, kun Martinique oli pari vuotta sitten löytänyt sen maukumasta oven takaa ja päästänyt sen sisään. Märkä ja takkuinen otus oli säännännyt hänen ohitseen ja piiloutunut kirjahyllyn alle, jossa se oli pysytellyt, kunnes Sara muutamaa tuntia myöhemmin oli onnistunut houkuttelemaan sen esiin silakoilla, jotka oli ostanut läheisen Borough Marketin ruokatorin kalakauppiaalta.

Koska Tennyson oli selvästikin rotukissa ja sillä oli panta kaulassa, he olivat olleet varmoja, että joku alkaisi pian kysellä sen perään, mutta ketään ei näkynyt, vaikka he pitivät kaupan sinä iltana auki tavallista pidempään. Seuraavana aamuna Sara soitti kaikille lähialueen eläinlääkäreille, otti yhteyttä poliisiin ja levitti ilmoituksia, mutta mikään ei tuottanut tulosta. Ja hyvä niin, sillä pian Tennysonista tuli perheenjäsen, eikä kukaan enää muistanut, millaista oli ollut ennen kuin iso paksu kissa hiippaili Riversiden hyllyjen välissä.

Martinique astui Tennysonin luo ja kyykistyi niin, että hänen sateenkaarenkirjavat helmensä helisivät. Kirjakaupassa ollessaan Tennyson oli maailman kiltein kissa, mutta nyt kun Saraa ei enää ollut, Martinique koki velvollisuudekseen ottaa kissan mukaansa iltaisin.

»Tulehan nyt, kisumisu», hän sanoi pehmeästi. »On aika lähteä kotiin.»

Tennysonin silmät kapenivat viiruiksi, ja se katsoi Martiniqueta närkästyneesti, aivan kuin olisi ymmärtänyt tämän sanat ja halunnut vastata: *Kuulehan nyt, nainen, se rivitalo, johon sinä joka ilta minut raahaat, ei todellakaan ole minun kotini. Minä asun täällä.*

Martinique päästi huokauksen. Sama laulu joka päivä. Hän sai maanitella Tennysonin kantokoppaan ja joutui sitten kuuntelemaan sen hiljaista itkuvirttä autossa koko kotimatkan ajan.

Hän ojensi varovaisesti kätensä ja tarttui Tennysonia niskasta, suurten tupsupäisten korvien takaa. Kissaparka-

kaan ei näyttänyt oikein ymmärtävän, mitä oli tapahtunut. Vaikka oli mennyt jo viikkoja, se livisti edelleen yläkertaan Saran asuntoon, pujahti sisään kissanluukusta, istahti makuuhuoneen oven eteen ja vinkui avuttomasti, aivan kuin sen emäntä olisi vain sulkenut oven hetkeksi saadakseen olla rauhassa ja astuisi taas ulos hetkenä minä hyvänsä.

Martinique nousi vaivalloisesti ylös. Hänen jäseniään särki ja niskaa ja hartioita pakotti päivän puuhastelun jälkeen. Hän ei ollut viime aikoina tehnyt mitään muuta kuin töitä.

Hän piteli kättä sillä olkapäällä, jota koski enemmän, ja laski tilauskansion kassalle. Hän ei ikinä tunnustaisi sitä kenellekään, mutta joskus hän oli suorastaan vihainen Saralle siitä, että tämä oli mennyt kuolemaan niin äkillisesti. Jos Sara vain olisi kertonut miten vakavasti sairas hän oli, heillä olisi ainakin ollut aikaa valmistautua tulevaan, mutta Sara oli salannut diagnoosinsa viime hetkeen asti. Kukaan hänen läheisistään ei ollut voinut aavistaakaan, miten huonosti hän todella voi.

Vasta jälkeempäin, kirjeen saatuaan, Martinique oli ymmärtänyt Saran tienneen koko ajan, ettei toipuisi, mutta siitä huolimatta tämä oli itsepäisästi pitänyt asian omana tietonaan. Kirjeessä hän oli selittänyt, miksi. Hän ei ollut halunnut, että sairaus synkistäisi hänen elämänsä viimeiset päivät. Hän oli halunnut, että kaikki olisi niin kuin ennenkin. Mutta se merkitsi, ettei kukaan hänen ystävistään ollut varautunut siihen, että hän otti ja kuoli.

Martiniquen selkäpiitä karmi, kun hän muisteli varhain eräänä loma-aamuna tullutta puhelua. Hän oli järkyttynyt niin pahoin, ettei ollut pystynyt edes pukeutumaan itse. Paul oli joutunut kiskomaan mekon hänen ylleen, harjaamaan hänen hiuksensa ja viemään hänet sairaalaan.

Martiniquesta tuntui todella pahalta, ettei Sara ollut suonut hänelle enempää aikaa jäähyväisiin. Hyvästely kal-

seassa sairaalahuoneessa, jossa hänen ystävänsä oli maannut kalvakkana ja tunnistamattomana letkut nenässä ja käsivarsissa, ei ollut tuntunut riittävän arvokkaalta, vaikka olikin ollut korvaamatonta saada viettää kaksi Saran viimeistä vuorokautta yhdessä.

Martinique hengitti syvään ja yritti ravistella epämiellyttävän tunteen mielestään. Hän ponnisteli yhä voidakseen toimia normaalisti kaiken tapahtuneen jälkeen. Koska juuri hän oli ollut pisimpään töissä Riversidessa, oli hänen tehtävänsä pitää huolta Tennysonista ja kirjakaupasta, kunnes Saran sisarentytär Charlotte, joka talon oli perinyt, ilmestyisi paikalle. Toinen myymäläapulainen Sam teki töitä vain osa-aikaisesti, eikä rahaa ollut tarpeeksi hänen työtuntiansa lisäämiseen. Sitä paitsi Sam oli aika huolimaton, ja niinä harvoina kertoina, kun hän oli ottanut vastaan tavarantoimituksia tai tehnyt isoja tilauksia, seurauksena oli lähes aina ollut pienimuotoinen katastrofi.

Vaikka Martinique siis olisi ollut miten poissa tolaltaan tahansa tai nukkunut surkeasti, hänen tehtävänsä oli pitää huolta siitä, että kirjakaupan ovet avautuivat tavalliseen tapaan joka päivä. Tasan kello kymmenen hän avasi raskaan lasioven, otti esiin pienen mainosviirin, jonka paikka oli kaupan etuseinässä, ja käänsi ympäri ikkunassa roikkuvan kyltin, joka toivotti asiakkaat aurinkoisesti tervetulleiksi.

Martinique pyyhki kostealla rätillä tiskiä, jonka ääressä Parnella ja Herbert olivat muutama tunti aikaisemmin istuneet. Hän ei tiennyt, miten olisi jaksanut ilman lähistöllä asuvia Saran ystäviä, jotka piipahtivat kaupalle juomaan kahvia ja rupattelemaan. Heidän ansiostaan Martiniquella oli joka päivä jotakin, mitä odottaa. Sitä paitsi he loivat vaikutelman, että kirjakauppa oli täynnä asiakkaita, mikä toivon mukaan houkutteli muitakin ihmisiä sisään liikkeeseen. Luoja tietää, että juuri sitä yritys nyt tarvitsi.

Martinique puristi rähtiä tiukasti ja yritti hangata pois Herbertin ja Parnellan kahvikupeista jääneitä renkaita. Kirjamyynti oli sujunut kehnosti jo ennen kuin Sara kuoli, mutta nyt tuntui siltä kuin kauppa olisi tyssännyt kokonaan. Vaikka hän teki mitä – antoi lukuvinkkejä joka ikiselle vastaantulijalle, järjesti kampanjoita ja varmisti että kaikki kirjauutuudet olivat esillä näyteikkunassa – se oli kuin jatkuvaa ylämäkeen ponnistelua.

Martinique ei tuntenut riittävän hyvin Riversiden taloudellista tilannetta, mutta heikko myynti tuskin oli hyvä merkki. Mitä tapahtuisi, jos Riverside alkaisi tehdä tappiota? Ottaisiko Saran sisarentytär yrityksen siitä huolimatta hoitaakseen?

Ajatus sai hänet melkein voimaan pahoin. Hän ei tuntenut Charlottea mutta toivoi, että Sara oli tiennyt mitä teki testamentatessaan kaiken sisarentyttarelleen. Jos kirjakauppa suljettaisiin, Martinique menettäisi paitsi viimeisenkin siteensä siihen mitä Sarasta enää oli jäljellä myös työpaikkansa, eikä keski-ikäiselle kirjallisuustiedettä opiskelleelle naiselle ollut erityisesti kysyntää Britannian työmarkkinoilla.

Tennyson naukaisi, ja Martinique katsoi sitä hellästi. Heidän olisi pian aika lähteä kotiin. Kissa olisi mieluiten ollut kirjakaupassa vuorokauden ympäri, mutta Martinique ei uskaltanut jättää sitä yöksi yksin. Hän ei suinkaan pelännyt kissavarkaita. *Olkaa hyvät vain ja yrittäkää!* hän ajatteli ja vilkaisi raapimisjälkiä vasemmassa kädessään. Sen sijaan hän epäili, että Tennyson saattaisi riehaantua toden teolla, jos hän jättäisi sen kirjakauppaan ilman valvontaa. Hänen luonaan se oli jo repinyt riekaleiksi yhden sohvan ja kiskonut alas useita ikkunaverhoja.

Martinique kallisti päätään ja katsoi laiskana lojuvaa kissaa, joka oli ennen ollut niin vallaton ja täynnä elämää.

»Minullakin on ikävä Saraa», hän kuiskasi.

Tennyson räpäytti silmiään vastaukseksi ja vajosi sitten lattialle, painoi päänsä karheita lattialankkuja vasten. Martinique asetti kantokopan varovasti kissan eteen ja avasi luukun.

»Tarkistan vain vielä, että kaikki on pois päältä. Olisi huippua, jos istuisit kopassa, kun tulen takaisin.»

Hän hymyili mairittelevasti, vaikka tiesikin, että Tennyson tuskin vapaaehtoisesti kipuaisi koppaan. Se oli suunnilleen yhtä todennäköistä kuin Eurojackpotin päävoitto.

Martinique kiersi kirjakaupan vielä viimeisen kerran ja varmisti, että kaikki oli siistiä aamua varten. Hän rakasti tätä rauhallista hetkeä juuri ennen liikkeen sulkemista. Kun kaikki hiljeni ja rauhoittui, hän pystyi melkein tuntemaan Saran läsnäolon.

Hän kuljetti kättään pitkin kirjarivejä ja sormeili sileitä selkämyksiä. Riverside oli ollut Saran omistuksessa yli kaksikymmentäviisi vuotta, ja jokainen esine siellä muistutti hänestä. Vanhat puuportaat ja niiden käsin veistetty kaide, jotka Sara oli maalannut herneenvihreiksi ranskalaisesta elokuvasta saamansa päähänpiston seurauksena, kuluneet samettinojatuolit, jotka hän oli itsepäisesti verhoillut uudelleen sen sijaan, että olisi hankkinut uudet, ja keittiön parittomat kupit, jotka hän oli vuosien varrella kerännyt, ne olivat kaikki niin Saraa. Hän oli rakastanut tätä vanhaa kirjakauppaa ja toistanut sen kiehtovaa tarinaa kaikille, jotka olivat olleet halukkaita kuuntelemaan.

Riversiden kirjakaupan ensimmäinen omistaja, pastori Waters, oli perustanut liikkeen yli sata vuotta sitten, sillä hän oli halunnut saattaa yleisön saataville kirjoja, joilla oli humanistinen sanoma. Hän oli jättänyt jälkensä kirjakauppaan rakentamalla omin käsin kaksitoista valtavaa kirjahyllyä, joista kunkin hän oli omistanut yhdelle lapsistaan. Jos katsoi kyllin tarkasti, saattoi nähdä, että jokaisessa hyllyssä oli edelleen pieni messinkikylltti, jossa luki jonkun pastori

Watersin lapsen nimi. Kun joku vakioasiakkaista etsi kirjaa, häntä saattoi usein kätevästi neuvoa vain etsimään *Josephinen luota*.

Nojatuolit kirjakauppa puolestaan oli saanut lahjoituksen toimittuaan kesällä 1958 muutaman kuukauden ajan turvapaikkana länsi-intialaista syntyperää olleille lapsille, jotka eivät olleet voineet leikkiä ulkona kaduilla partioineiden äärioikeistolaisten ryhmittymien vuoksi. Kirjakaupan omisti tuolloin Mantlen pariskunta, ja he olivat pyrkineet viihdyttämään alueen lapsia kaikin keinoin koulupäivien jälkeen rakentamalla heille lukunurkkauksia ja järjestämällä askartelupisteitä, joissa lapset saivat viettää aikaa siihen asti, kun heidän vanhempansa pääsivät töistä ja saattoivat tulla hakemaan heidät kotiin. Kiitokseksi perheet olivat keränneet kasaan rahat neljään käsin nikkaroituun nojatuoliin, joissa oli syvänapitetut selkänöjat ja sorvatut jalat, ja ne olivat seisseet kaupassa siitä lähtien.

Martiniq kokeili toimiston ovea varmistaakseen, että se oli lukossa, ja hymyili seinällä roikkuvalla käsin maalatulle protestikyltille. Saralla oli ollut yhtä vankka sosiaalinen omatunto kuin edeltäjillään ja hän oli toivottanut kaikki tervetulleiksi pieneen kirjakauppaansa niin että Riverside saattoi edelleen toimia naapuruston ihmisten tapaamispaikkana. He kokoontuivat keskustelemaan paikallisista asioista, järjestämään kulttuuritapahtumia, keräämään rahaa kivenheiton päässä sijaitsevan St Andrews koulun oppilaille, joilla ei ollut varaa lähteä jokavuotiselle luokkaretkelle Brightoniin, ja siis myös valmistautumaan mielenosoituksiin.

Mutta ajat muuttuivat. Samoihin aikoihin kun Martiniq aloitti työt kirjakaupassa, naapurustotoiminta hiljalleen hiipui. Lähialueen ihmisillä ei enää ollut aikaa osallistua. Arki piti heidät kiireisinä, minkä Martiniq ymmärsi hyvin. Hän koki itsekkin stressiä kaikista Angelan koulun

aktiveeteista, joissa hänen odotettiin osallistuvan järjestyihin, leipovan ja ostavan arpoja.

Martinique teki vielä ylimääräisen kierroksen keittiössä ja varmisti, että kahvinkeitin oli pois päältä. Vaikka naapuruston kiinnostus oli laantunut, Sara oli edelleen järjestänyt kirjakaupan tiloissa keittolounaita ja keskustelukerhoja, mutta hänen kuoltuaan he olivat ajautuneet jonkinlaiseen välitilaan ja jääneet odottamaan Charlottea, joka Saran asianajajan mukaan ilmestyisi paikalle minä päivänä hyvänsä.

Martinique silitti varovasti yhteen nojatuoliin unohdettua Joyce Carol Oatesin *Blondia* ja tyrkkäsi sen sitten oikeaan paikkaan Louisa-hyllyssä. Vaikka hän yritti pysyä positiivisena, hän ei voinut olla miettimättä huolestuneena, mitä Charlotte kirjakaupasta ajattelisi. Itse hän oli aina pitänyt Riversidea yhtenä Lontoon kauneimmista paikoista. Hän rakasti sen hurmaavaa 1900-luvun alun sisustusta: tummasta puusta käsin veistettyjä listoja, massiivista lankkulattiaa, vanhaa avotakkaa ja sen vihreää marmorireunusta ja myymälän upeaa näkymää yli Thamesin, mutta hän näki myös sen kaikki puutteet. Oli sitä paitsi kummallista, ettei Saran sisarentyttäreestä ollut kuulunut vielä mitään. Oli täysin varteenotettava riski, ettei hän edes halunnut koko kirjakauppaa.

Martinique puristi lujaa kädessään olevaa rähtiä. Paul oli kieltänyt häntä ajattelemasta niin, mutta se ei ollut helppoa, kun koko elämä oli hiuskarvan varassa.

Väsyynt katse kiinnittyi rikkinäiseen lattialistaan. Heidän olisi pakko panna peliin koko viehätysvoimansa, jotta he saisivat Charlotten vakuuttumaan, että kirjakauppaan kannatti panostaa. Hän oli keskustellut asiasta pitkään Samin kanssa, samoin Williamin, joka vuokrasi toista yläkerran asunnoista, ja nämä olivat toivottavasti tajunneet tilanteen vakavuuden. Jos Saran sisarentytär ei pitäisi näke-

mästään, hän saattaisi vallan hyvin myydä talon korkeimman tarjouksen tekijälle.

Pelkkä ajatuskin Saran koko elämäntyön tuhoutumisesta sai Martiniquen jähmettymään epätoivosta. Heidän olisi pakko taistella, saada Charlotte ymmärtämään, miten upea ja tärkeä paikka Riverside oli.

Hän vilkaisi Tennysonia, joka makasi edelleen vakio-paikallaan. Aivan oma kysymyksensä oli, miten Charlotte reagoisi Saran kissan adoptoimiseen. Vaikka mitäpä hän tiesi. Ehkä Saran sisarentytär rakasti vanhoja yrmeitä kolkissoja.

»Olen pahoillani, kaveri, mutta nyt meidän on aika lähteä.»

Martinique tarttui käsilaukkuunsa ja nyökkäsi kanto-koppaan päin.

»Ole hyvä ja astu sisään.»

Tennyson katsoi häntä huvittuneesti ja kierähti kyljelleen. Sillä ei ilmeisesti ollut aikomustakaan tehdä yhteistyötä.

Martinique huokaisi äänekkäästi ja laskeutui polvilleen, tarttui painavaa kissaa mahan alta ja nosti sen varovasti koppaan. Tennyson ei suoranaisesti vastustellut, mutta ei se myöskään tehnyt mitään helpottaakseen tilannetta, ja kun hän sulki luukun ja kuuli kissan valituksen, hänen omatuntonsa alkoi taas jyskyttää.

»Mehän tulemme huomenna takaisin», hän sanoi sovitelevasti. »Ja jos meillä käy tuuri, Charlotte saapuu paikalle ja on aivan yhtä ihana kuin tätinsäkin.»

Viimeisten sanojen jälkeen Martiniquen ääni petti, ja hän nielaisi. Hän toivoi, että Charlotte oli tulossa, sillä hän ei tiennyt, miten pitkään pystyisi pitämään paikkaa pystyssä aivan yksin. Kun hänen silmänsä tapasivat Tennysonin syyttävän katseen ristikon läpi, hän lisäsi: »Kotona on tonnikalaa, saat ehkä sitä vähän, jos käyttäydyt kunnolla.»

Hän yritti näyttää ankaralta, mutta tiesi jo, miten kaikki päättyisi. Ennen kuin ilta olisi ohi, Tennyson olisi mankunut itselleen kaksi jäljellä olevaa tonnikalapurkkia ja koko keittiö haisisi, sillä vaikka hän oli aina ajatellut, että Sara hemmotteli kissan piloille, ei hänellä itselläänkään ollut sydäntä sanoa ei otukselle, joka oli vastikään menettänyt elämänkumppaninsa.

2

Maanantai 4. syyskuuta

CHARLOTTE OTTI puhelimensa esiin ja näpytteli karttasovellukseen osoitteen 187 Riverside Drive. Joka kerta kun hän piti puhelinta kädessään, hänen teki mieli soittaa kotiin kollegalleen Henrikille ja kysyä, oliko mies jo ehtinyt hoitaa asiat tehtävälialta, jonka Charlotte oli hänelle jättänyt.

Liikenne pauhasi tauotta hänen ympärillään, ja hän hiveli kynnellään puhelimen kuorta. Oikeastaan lista ei edes ollut erityisen tärkeä, mutta kun hän seisoi tässä, keskellä yhtä maailman suurimmista kaupungeista, hän tunsi itsensä yksinäiseksi ja, kummallista kyllä, halusi kuulla Henrikin äänen.

Hetken ajan Charlotte antoi sormensa levätä vihreän puhelupainikkeen päällä, mutta muutti sitten mieltään ja keskitti taas katseensa karttaan. Henrik nauraisi, jos hän soittaisi ensimmäisen hätäpuhelunsa vain pari tuntia laskeutumisen jälkeen.

Charlotte lähti kävelemään ja nosti katseensa vasta kun oli kompastua reunakiveykseen. Korkeat pilvenpiirtäjät kimmelsivät syyskuun auringossa, metrojunan jyskytys sai maanpinnan värisemään ja mustat pyöreälinjaiset taksit kiisivät ohi väärällä puolella tietä. Charlotte katsoi hämentyneenä ympärilleen. *Tämä siis on Lontoo*, hän ehti ajatella, ennen kuin laski taas katseensa.

Oikeastaan hän olisi halunnut jäädä kotiin ja hoitaa asian puhelimitse. Siitä asti kun Alex oli hieman yli vuosi sitten kuollut, Charlotte oli johtanut yritystä yksin ja haudannut itsensä työhön. Vasta nyt hänestä tuntui, että hän

oli vihdoinkin pääsemässä tasapainoon, mutta hänen oli siitä huolimatta vaikea hellittää otetta. Hän rimpui eteenpäin omassa pienessä kuplassaan ja oli tyytyväinen, kun sai sulkea kaiken muun ulkopuolelle.

Agnetha Wislander, keskusteluterapeutti, jonka puheille lääkäri oli hänet enemmän tai vähemmän pakottanut, oli kysynyt, oliko Charlotten pakko tehdä niin paljon töitä. Muodikkaat silmälasit nenällään terapeutti oli sanonut epäilevänsä, että Charlotte käytti työtään tekosyynä, jottei hänen tarvinnut pysähtyä ja elää tässä hetkessä. *Jos olisin elänyt tässä hetkessä, olisin kuollut häpeästä, koska olen joutunut tulemaan sinun vastaanotollesi*, Charlotte oli ajatellut. Hän oli tottunut selviytymään yksin, ja pelkkä ajatuskin siitä, että joku yrityksessä olisi tiennyt hänen käyvän terapiassa, tuntui inhottavalta.

Tässä hetkessä eläminen oli yleensäkin yksi Agnethan suosikkisanonnoista ja ratkaisu kaikkiin ihmiskunnan ongelmiin. Hän tuntui uskovan, että mindfulness-harjoitukset, esimerkiksi rusinan pureskelu kymmenen minuutin ajan niin että maun *todella* aisti, parantaisi kaiken migreenistä revenneeseen akillisjälkeeseen.

Mutta vaikka Charlotte protestoi ja kiisti haudanneensa itsensä työhön, hän tiesi sisimmässään, että Agnetha oli oikeassa. Työ oli hänelle tapa unohtaa mitä oli tapahtunut, ja nyt kun hän oli vihdoin taas saanut elämän hallintaansa, hän ei todellakaan aikonut ottaa sitä riskiä, että menettäisi kontrollin uudelleen.

Vielä pahempaa oli, kun Agnetha kallisti avokadonvihreää tuoliaan ja kysyi, keitä Charlotte oikeastaan tapasi vapaa-aikanaan. Oli ilmeisesti elintärkeää, että ympärillä oli ihmisiä, siltä säännöltä Charlottea ei pelastanut edes leskeys. »Uskotko, että sinulle on hyväksi olla niin paljon yksin?» Agnetha kysyi lempeimmällä terapiaäänellään ja kallisti päätään.

Joka kerta kun Charlotte kuuli tuon kysymyksen, hänen vatsaansa alkoi nipistellä, sillä hänellä ei ollut siihen vastausta. Ei, tietenkään hän ei halunnut olla yksin koko loppuelämänsä, mutta vielä hän ei ollut valmis tutustumaan uusiin ihmisiin, ja oli sitä paitsi erittäin epätodennäköistä, että hän tapaisi ketään yhtä upeaa kuin Alex. Mutta ei se tietenkään hyvältä tuntunut, ettei hänellä ollut perhettä, ystäviä eikä lapsia, eikä hän luultavasti ikinä saisi-kaan vauvaa, koska hänen miehensä oli kuollut.

Joskus Charlotte oli tulla hulluksi miettiessään kaikkia niitä kertoja, kun hän ja Alex olivat puhuneet lasten hankkimisesta. Ajoitus ei vain ollut koskaan ollut täysin oikea, yritys oli aina ollut juuri ottamassa jotakin ratkaisevaa kehitysaskelta, ja he olivat olleet yhtä mieltä siitä, että kannattaisi odottaa *vielä yksi vuosi*, varmoina siitä, että heillä oli kaikki aika maailmassa. Mutta se vuosi ehti tulla ja mennä monta kertaa, ja nyt hänellä ei ollut enää mitään. Tai no, se ei pitänyt täysin paikkaansa. Olihan hänellä edelleen yritys. C/o Charlotte oli kaikki mitä Alexista oli jäljellä, eikä Charlotte aikonut menettää sitäkin.

Keskustelun tauotessa Agnethalla oli tapana pureskella lyijykynäänsä aivan kuin osoittaakseen, miten ankarasti ajatteli. Sitten hän teki jonkin täysin järjettömän ehdotuksen, joka paljasti, miten vähän hän itse asiassa tunsi Charlottea. Viime kerralla kyse oli ollut tanssikursseista.

»Se on erittäin hyvä tapa tavata uusia ihmisiä», Agnetha oli sanonut, hymyillyt innokkaasti ja heiluttanut rikki pureskeltua kynäänsä, mutta Charlotte oli vain pudistanut päätään. Hän ei osannut ajatella mitään pahempaa kuin joutua valssaamaan jonkun tuntemattoman kanssa, jolla todennäköisesti oli hikiset kämmenet ja satiaisia.

Agnetha ei tuntunut ymmärtävän, että jos Charlotte saisi valita, hän ei koskaan lähtisi neljän seinän sisältä. Siitä huolimatta hän seisoi nyt tässä. Lontoossa. Tuhansien kilo-

metrien päässä kotoa. Kun Agnetha saisi kuulla asiasta, hän luultavasti heittäisi kuperkeikan onnesta. Kahdeksan miljoonan asukkaan kaupungissa oli käytännössä katsoen mahdotonta pysytellä omissa oloissaan, ja hänen riskinsä saada satiaisia oli luultavasti kasvanut merkittävästi sillä sekunnilla, kun hän oli astunut ulos lentokoneesta.

Charlotte hätkähti miettiessään, miten monia sairauksia tällaisessa suurkaupungissa kiersi, ja kirosi hiljaa itseksensä yrittäessään pyöräyttää puhelimen karttaa oikein päin, se kun tuntui koko ajan kääntyvän väärään asentoon. Oikeastaan kaikki oli sen asianajajan syytä. Hän oli kuulostanut soittaessaan niin viralliselta, puhunut ylimielistä brittienglantia, oikein venyttänyt vokaaleita. Charlotte pysyi näkemään miehen sielunsa silmillä, istumassa toimistossaan, josta näkyi Buckinghamin palatsi, hovimestarin tarjoilemassa hänelle teetä. Hänellä oli luultavasti monokeli ja kiverretyt viikset.

»Teidän on täytynyt olla tädillenne tärkeä, kun hän testamenttasi koko rakennuksen ja myös kirjakaupan teille, Ms Rydberg», mies oli sanonut. *Ei, Charlotte olisi halunnut vastata, se ei ole mahdollista, me emme edes tunteneet toisiamme. Emme koskaan tavanneet.* Mutta hän ehti tuskin sanoa sanaakaan, kun keskustelu oli jo päättynyt ja asianajaja katkaissut puhelun.

Kaikki kuulosti omituiselta aprillipilalta, mutta sillä ei ollut väliä. Jos brittiläinen asianajaja soittaa ja kertoo, että olet perinyt talon enemmän tai vähemmän tuntemattomalta sukulaiselta, silloin on mentävä paikan päälle. Sekä Henrik että Agnetha olivat yrittäneet vakuuttaa hänet siitä.

Halvalta hajuvedeltä lemuava mies käveli ohi, ja Charlotte peitti vaistomaisesti nenänsä. Päivä oli ollut pitkä. Kaikki vaikutelmat matkalta. Lentokentän äänet. Mies, joka oli istunut koneessa hänen vieressään ja halunnut tietää hänestä kaiken. (Mies oli avannut keskustelun sano-

malla: »Nyt aloitetaan alusta, missä sinä olet syntynyt?») Väsymys vieri hänen ylitseen kuin aalto, ja hän otti tukeaa matkalaukustaan.

Kaikki olisi ollut niin paljon yksinkertaisempaa, jos Alex olisi ollut hänen mukanaan. Hän oli ollut taitava käsittelemään ihmisiä ja solmimaan uusia kontakteja, ja heti kun he olivat perustaneet c/o Charlotten kahdeksan vuotta sitten, he olivat päättäneet, että Alex vastaisi asiakaskontakteista ja hän, jota Alex kutsui hellästi omaksi pieneksi introverttinerokseen, omistautuisi täysin tuotekehitykselle. Charlotte otti desinfiointiaineen esiin ja hieroi sitä huolellisesti käsiinsä. Hän muisti erityisesti yhden kerran, kun hän ja Alex olivat matkustaneet yhdessä espanjalaiseen tehtaaseen, jonka tuotanto oli yhtäkkiä keskeytynyt. Tehdas oli ollut juuri käynnistysvaiheessa, ja Charlotte, joka ymmärsi millaisia ongelmia tilausten viivästyminen voisi aiheuttaa, oli raivoissaan, mutta Alex oli tuttuun rauhalliseen tapaansa selittänyt, että asiasta oli turha yrittää nostaa meteliä. Sen sijaan hän oli lirkutellut tehtaan työnjohtajalle Juanille, vienyt tämän kahdelle pojalle Maraboun suklaalevyt ja viettänyt kokonaisen illan kuunnellen tämän ongelmia. Kun Alex oli todennut, että Juan oli oikeassa, tehdassalissa oli aivan liian lämmin ja hän selvittäisi, voisiko paikalle järjestää lisää tuulettimia, tuotanto oli pian taas polkaistu käyntiin.

Juan lähetti yhä silloin tällöin postikortteja, ja kun yksi Alexille perheineen osoitettu kortti oli taas tipahtanut postilaatikkoon heinäkuun puolivälissä, Charlotte oli likimain musertunut. Hän oli luullut, että kaikki tiesivät Alexin onnettomuudesta, mutta ilmeisesti uutiset eivät vielä olleet ehtineet Granadan tehtaalle saakka.

Thamesilta puhalsi leppeä tuuli, ja Charlotte salli itsensä pysähtyä hetkeksi nauttimaan lämmöstä. Kaikkialla parveili ihmisiä, mutta kukaan ei katsonut häntä silmiin. Kun taivaansiniseen takkiin pukeutunut, elegantisti kammattu

vanha nainen pudotti ruokakassinsa, Charlotte oli ainoa, joka laskeutui polvilleen keräämään karkuun vierineitä omenia.

Nainen hymyili kiittolisena, kun Charlotte ojensi hänelle kassin ja hedelmät ja yritti samanaikaisesti varoa ohitse lipuvaa ihmisvirtaa. Hän ei ollut tottunut siihen, että ympärillä oli niin paljon ihmisiä. Charlotte työskenteli enimmäkseen kotonaan maalla, ja saattoi mennä monta päivää niin, ettei hän puhunut kenenkään muun kuin Henrikin kanssa. Ja Wordfeud-pelikavereidensa kanssa, tietysti, mutta Agnethan mukaan heitä ei laskettu.

Pieni Hämähäkkimiehen asuun pukeutunut tyttö pyöräili suoraan häntä kohti, ja Charlotte väisti, ettei jäisi alle. Oikeastaan hänellä ei olisi ollut aikaa olla täällä. Hän kävi parhaillaan neuvotteluja useiden suurten ketjujen kanssa, jotka olivat kiinnostuneita ottamaan myyntiin hänen kauneustuotesarjansa. Henrik oli ehdottanut, että he odottaisivat hiukan ennen lopullisen päätöksen tekemistä. Henrik pelkäsi, että Charlotte teki liikaa töitä, mutta kukaan ei näyttänyt ymmärtävän, että hänen oli pakko pitää itsensä kiireisenä. Hänen oli pakko tehdä töitä aamusta iltaan, sillä muuten todellisuus olisi iskenyt vasten kasvoja ja tehnyt hänestä selvää. Sitä paitsi nyt tuntui tärkeämmältä kuin koskaan tehdä Alexin visiosta totta, sillä niin kauan kuin hän jatkoi heidän yhteisen projektinsa parissa, mies oli jollakin tavalla edelleen läsnä.

Matkalaukku kolisi, kun Charlotte veti sitä perässään katulaattojen yli. Hänellä ei ollut ollut aavistustakaan, miten pitkään olisi poissa, joten hän oli pakannut laukuun vähän kaikenlaista. Parhaassa tapauksessa hän palaisi kotiin jo huomenna, kuten hän oli yrittänyt selittää Henrikille, kun tämä oli itsepäisesti halunnut varata hänelle musikaalilippuja.

Tämä kaikki tuntui melkoiselta mysteeriltä. Ei se, että Henrik halusi varata hänelle musikaalilippuja. Mies suhtau-

tui pakkomielteisesti Andrew Lloyd Webberiin ja oli jopa tehnyt Ebayssa tarjouksen nenäliinasta, johon säveltäjä oli kerran niistänyt nenänsä. Mutta Charlotten äiti ei ollut koskaan varsinaisesti puhunut isosiskostaan Sarasta, maininnut vain tämän joskus ohimennen. Sikäli kuin Charlotte tiesi, nuo kaksi eivät olleet pitäneet minkäänlaista yhteyttä hänen syntymänsä jälkeen, ja siksi hän oli yllättynyt toden teolla saadessaan tietää perineensä tätinsä talon.

Charlotte katseli leveää jokea ja oli menettää tasapainonsa, kun voimakas tuulenpuuska pyyhkäisi hänen ylitseen. Asianajaja oli kertonut, että rakennuksessa oli kaksi asuinhuoneistoa sekä liiketila ja että alakerrassa sijaitseva kirjakauppa oli ollut toiminnassa yli sadan vuoden ajan. Charlotte ei ymmärtänyt, mitä hän tekisi niin vanhalla talolla, ja vielä vähemmän hän ymmärsi, miksi hänen tätinsä oli jättänyt sen hänelle.

Keskusteltuaan Mr Gerald Cookin kanssa (nimi kuulosti hänen korvissaan melko törkeältä, mutta se johtui ehkä siitä, ettei hän ollut varma, miten se lausutaan) hän kirjoitti miehelle pitkän sähköpostiviestin ja ehdotti, että asianajaja laittaisi talon vuokralle hänen puolestaan. Mr Cook vastasi yhtä virallisesti kuin oli puhelimesta puhunut ja vaati häntä lentämään paikalle. Charlotte oli perinyt toimivan yrityksen henkilökuntineen, joten hänellä oli velvollisuus vierailla kirjakaupassa ennen kuin teki mitään päätöksiä. Ja mies oli oikeassa, kyllä Charlotte sen tiesi, vaikka edessä olikin hankala tapaaminen. Sillä mitä hänellä oli tarjota Saran työntekijöille? Eihän hän voinut muuttaa Lontooseen myymään kirjoja, hänellä oli oma yrityksensä hoidettavanaan.

Charlotte pysähtyi varmistamaan, että oli kävelemässä oikeaan suuntaan. Rahtilaiva lipui ohi Thamesia pitkin, lokit kirkuivat taivaalla ja aurinko paistoi hajanaisten pilvien läpi niin kirkkaasti, että hänen oli pakko siristää silmiään.

Charlotte on nuori leski, joka perii yllättäen
lontoolaisen kirjakaupan tuntemattomaksi
jääneeltä tädiltään. Charlottea ei perintö kiinnosta.
Hän yrittää käsitellä puolisonsa kuolemaa uppoutumalla
kokonaan työntekoon Ruotsissa ja matkustaa
Lontooseen vain myydäkseen talon nopeasti pois.
Omalaatuisen henkilökunnan pyörittämä kauppa
näyttää horjuvan konkurssin partaalla. Charlotte
hämmästyty itsekkin, kun kaupan työntekijät alkavat
tuntua oikeilta ystäviltä ja eräs kaupassa vieraileva
kirjailija jopa enemmän kuin ystävältä...

»Loistava kirja Englanti-faneille ja kirjan-
ystäville, mahdoton laskea käsistään.»

– HANNELES BOKPARADIS

	 9 789510 452141
www.wsoy.fi	84.2 ISBN 978-951-0-45214-1